

De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) heeft zich als doel gesteld om de wereld in 2016 te bevrijden van de ergste vormen van kinderarbeid. Naast seksuele uitbuiting zijn dat gedwongen arbeid en kinderhandel, illegale activiteiten waaronder drugsmokkel en alle gevaarlijke vormen van werk waarbij de gezondheid van het kind op het spel staat.

Terre des Hommes wil de komende jaren een belangrijke rol spelen bij het terugdringen van kinderuitbui-

ting, vertelt Lucien Stöpler, kinderrechtenspecialist van de organisatie. "Terre des Hommes heeft ongelofelijk veel kennis in huis op het gebied van kinderuitbuiting. Het

Meer samenwerking nodig tussen overheden en ngo's

rapport van Imke van der Velde, Marianna Narhi en Koosje van der Loo draagt daar extra aan bij. Het is tijd om die kennis te verzilveren en andere organisaties bij te staan met onze deskundigheid."

Uit het rapport blijkt allereerst de zeer ernstige situatie van meisjes die in de huishouding werken, 'child domestic labor'. "We hadden al signalen gekregen dat hun situatie

buitengewoon ernstig is. Dat wordt door deze studie nog eens bevestigd," zegt Stöpler.

Imke van der Velde, die in Kenia, Tanzania en Oeganda onderzoek deed, vertelt: "De familie van een

Seksuele uitbuiting is niet alleen het thema van de voorjaarscampagne die Terre des Hommes deze maand lanceert. Het was ook het onderwerp voor een onderzoek van drie stagiaires die eind 2009 voor Terre des Hommes in Zuid-Amerika, Zuid-Azië en Oost-Afrika verbleven. Uit hun rapport blijkt hoe gemakkelijk meisjes slachtoffer worden en hoe ingewikkeld het is om maatregelen te nemen tegen uitbuiting. In ieder geval is onderwijs alleen niet genoeg, zo blijkt.

meisje wordt overgehaald om hun dochter ergens anders in het land in de huishouding te laten werken. Dat scheelt de vaak arme familie een extra mond te voeden. Bovendien krijgen ze ook vaak de valse belofte dat hun dochter naar school kan gaan. Bij hun gastfamilie moeten de meisjes ontzettend hard werken. Ze staan als eerste op en gaan als laatste naar bed. En het wordt als heel normaal gevonden dat ze ook seksueel worden gebruikt door de mannen in het huis. Deze vorm van sek-

suele uitbuiting is verborgen, maar komt buitengewoon vaak voor." Wat ook uit het rapport naar voren komt, is hoe gemakkelijk jonge meisjes in de seksindustrie terecht komen. Vooral bij het Victoriameer komt seksuele uitbuiting van kinderen veel voor. Als de vissers *pay day* hebben, trekken arme jonge meisjes naar het meer om daar hun seksuele diensten aan te bieden. "Dat is de dag waarop ze goed geld verdienen," zegt Van der Velde, die schat dat 30 procent van de meisjes tussen de

twalf en achttien jaar oud is. Anders is de situatie in Mombassa, een toeristische trekpleister aan de Keniaanse oostkust. Hier speelt groepsdruk een belangrijke rol waarom meisjes als prostituee gaan werken. "Een meisje dat van een Westerse klant een eigen appartementje heeft gekregen voor bewezen diensten, heeft natuurlijk wel iets om te laten zien. Als je op zo'n gemakkelijke manier geld kunt verdienen, waarom zou je dan nog naar school gaan? Jonge meisjes zetten

SEKSUELE UITBUITING

In Bangladesh: Themacampagne Seksuele uitbuiting

Terre des Hommes vraagt sinds 17 mei via een landelijke themacampagne aandacht voor seksuele uitbuiting van kinderen in ontwikkelingslanden. Zowel jongens als meisjes zijn slachtoffer van deze schrijnende vorm van uitbuiting. De problematiek van uitbuiting en het profiel van daders is erg breed. Omdat dit niet in één beeld te vangen is, heeft Terre des Hommes gekozen voor een confronterende boodschap. Zo wordt de afschuwelijke realiteit van kinderen die seksueel worden uitgebuit onder de aandacht gebracht. In de campagnebeelden wordt de machtsverhouding tussen een volwassene en een kwetsbaar kind benadrukt. Terre des Hommes zet zich in om kinderuitbuiting te stoppen via een totaalaanpak van preventie, opvang van slachtoffers, trainingen voor het lokale politie- en justitieapparaat en het aanpakken van daders.

Reshma

Sinds mei 1999 woont Reshma, dochter van een prostituee, in het Sonar Bangla Children Home. Dankzij de Society for Social Service volgde ze een praktijkopleiding om kippen te houden. Na haar opleiding kreeg ze de verantwoordelijkheid voor de kippenhouderij van Sonar Bangla. Reshma vond dat ze nog niet uitgeleerd was en overtuigde de directeur van Sonar Bangla ervan dat ze verpleegkundige wilde worden. Ze mocht een opleiding tot junior verpleegkundige volgen die ze succesvol afrondde. Sindsdien werkt ze als verpleegkundige in de kliniek van SSS, waar plek is voor vijftig patiënten. De kinderen in Sonar Bangla profiteren ook van Reshma's vaardigheden: als ze ziek zijn verzorgt Reshma hen. Reshma is trots op het feit dat ze een baan heeft, voor zichzelf kan zorgen en dat ze niet, zoals haar moeder, in de seksindustrie terecht is gekomen.

Fons van Oosterhout

elkaar onder druk ook dit werk te doen en daar zijn ze vaak gevoelig voor”, aldus Van der Velde, die voor haar onderzoek maatschappelijk werkers interviewde.

Bangladesh

Waar prostitutie en seksueel misbruik van kinderen in Oost-Afrika vooral verborgen is, vindt het in Bangladesh meer openlijk plaats. Marianna Narhi bezocht het Tangail-bordeel iets ten noorden van de hoofdstad Dhaka. Een afgesloten wijk waar naar schatting vijf-tienhonderd vrouwen wonen waarvan enkele honderden minderjarige meisjes en vrouwen als prostituee werken. In heel Bangladesh zijn veertien bordelen waar ongeveer 10.000 meisjes en vrouwen actief zijn. “De meisjes die ik heb gesproken, werden allemaal verkocht door hun vriendje. Ze deden zich in eerste instantie aardig voor, maar verkochten ze later aan het bordeel. Echte loverboys dus. Het tragische is dat er voor de meisjes geen weg terug is als ze eenmaal daar werken. De schande voor de familie is te groot.” Vooral kinderen die op straat zwerven zijn een potentieel doelwit. Narhi sprak een meisje dat op tienjarige leeftijd geen ouders meer had en met haar oudere zus samenleefde. Ze verloor haar uit het

“Hij beloofde voor haar te zorgen, maar in plaats daarvan verkocht hij haar aan het bordeel.”

oog en een vriendelijke buschauffeur ontfermde zich over haar. “Hij beloofde voor haar te zorgen, maar in plaats daarvan verkocht ook hij haar aan het bordeel.” Wie in de prostitutie terechtkomt, kan zich na enkele jaren vrij kopen. Dat gold ook voor een jonge vrouw die Narhi interviewde. “Ze was inmiddels twee jaar vrij en had een zoontje. Toch besloot ze in het bordeel te blijven wonen. Een terugkeer naar haar familie is onmogelijk, omdat die haar niet meer willen kennen. Ze vindt het veiliger om in het bordeel te blijven wonen.” Bangladesh onderneemt weinig

actie om het probleem van kinderuitbuiting en seksuele exploitatie aan te pakken. In India neemt de overheid het probleem serieuzer en worden daders vervolgd. Toch komt in plaatsen waar veel toeristen zijn, zoals Goa, kinderprostitutie nog steeds voor. Ook worden kinderen vanuit het arme noorden onder valse voorwendselen ontvoerd naar het zuiden, waar ze in de prostitutie worden ingezet.

Zuid-Amerika

In Zuid-Amerika is prostitutie een groeiend probleem, constateerde Koosje van der Loo. In stedelijke gebieden zoals Santa Cruz, La Paz en Cochabamba in Bolivia werken meisjes tussen de tien en zeventien jaar. “Overal waar maar een bed kan staan, komt kinderseks voor”, zegt ze. “Restaurants, bars, cafés, hotels en pensions, het is overal. Maar echte bordelen zijn er niet. De prostitutie is verborgen. Hoe jonger de meisjes hoe meer geld er wordt betaald.” Vaak zitten de meisjes ook in de drugshandel. “Overdag moeten ze drugs verhandelen, 's avonds verkopen ze hun lichaam.” Ouders leven in grote armoede, werken hard en hebben nauwelijks tijd om op hun kinderen te passen. Bovendien komt alcoholisme en

huishoudelijk geweld vaak voor. Meisjes komen op straat terecht

en zijn een gemakkelijke prooi voor pooiers. In Peru geldt hetzelfde als in Bolivia. Maar hier zijn ook verhalen bekend van pedofielen die kinderen misbruiken. Van der Loo hoorde van lokale projectpartners dat zij naar afgelegen gebieden gaan waar nauwelijks controle is. Ze betalen de vaak arme ouders wat geld om opnames te maken van hun kinderen en zetten die vervolgens op internet. De overheid neemt tot op heden nauwelijks maatregelen om dit soort zaken te voorkomen.

Onderwijs

Een van de manieren waarop kinderuitbuiting wordt tegen gegaan,

is inzetten op onderwijs. Maar dat is vaak niet genoeg, zo blijkt uit het rapport. Lucien Stöpler: “We moeten kritisch kijken naar het belang van onderwijs. Het is natuurlijk niet zo dat onderwijs een panacee is voor de aanpak van kinderuitbuiting. In veel landen zijn scholen gevaarlijk voor kinderen. Misbruik komt vaak voor en uitbuiting kan ook op en na school gebeuren.”

Een meer integrale aanpak waarbij ook wordt ingezet op preventie en voorlichting is daarvoor noodzakelijk. Maar ook moeten overheden, ngos' en internationale organisaties nauwer met elkaar samenwerken. Het rapport werd afgelopen maand officieel gepresenteerd op het Institute of Social Studies in Den Haag. Stöpler: “In Nederland hebben de ministeries van Buitenlandse Zaken en Sociale Zaken veel aandacht voor kinderarbeid en seksuele uitbuiting. Terre des Hommes wil hen ondersteunen door gedegen informatie en analyses zodat zij daar beleid op kunnen voeren. ■

Taco van der Mark

In de Filippijnen: opvang, onderwijs en therapie

Veel jonge meisjes werken in de grote Filippijnse steden als Cebu, Lapu-Lapu en Mandaue in de seksindustrie. Lokale projectpartner Forge biedt opvang en onderwijs aan kinderen die het slachtoffer zijn van seksueel misbruik. Ze geeft ook voorlichting aan ouders en voogden om kinderen niet alleen te laten en werkt samen met lokale autoriteiten om seksuele uitbuiting te voorkomen.

Sally

De 17-jarige Sally werd als kind misbruikt door haar stiefvader. Haar moeder geloofde haar echter niet toen ze het vertelde, waarop ze van huis wegliep. Ze was toen vijftien. Al snel kreeg ze verkering met een jongen die haar aanmoedigde in een bar te gaan werken als entertainer. Ook moest ze van hem een paar dagen met een buitenlandse toerist mee om seks met hem te hebben. Het geld dat ze verdiende, moest ze aan haar vriend geven. Gelukkig duurde die periode niet lang. Een maatschappelijk werker bracht haar bij Forge waar ze zich direct thuis voelde. De therapie die ze er volgt, helpt haar in te zien dat ze weliswaar erg gekwetst is, maar dat ze ook genoeg kracht heeft om voor zichzelf te zorgen. Ook krijgt Sally bij Forge informeel onderwijs. “Ik voel me veel gelukkiger nu ik hier ben en ik heb ook een helder beeld van wat ik later wil. Mijn moeder is gelukkig niet meer bij mijn stiefvader. Ze heeft een eigen winkeltje en wil graag dat ik weer bij haar ga wonen. Dan kan ik haar ook in de winkel meehelpen. Daar ben ik blij om.”